Ч. 159 (14.056). Львів, середа 19. червня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00. Піврічно 30·00. Річно 60·00. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

У справі Національного Конґресу.

Комунікат другої конференції Підготовного Комітету для справ Українського Національного Конгресу.

В днях 15. до 16. червня 1935 р. відбулася друга конференція Підготовного Конгресового Комітету. Представники львівського і закордонного відділів Підготовного Конгрес. Комітету зложили звіти з діяльности обох відділів. Одноголосно стверджено, що підготовна праця правильно поступає наперед. Передискутовано проект статуту Українського Національного Комітету в першому читанні і вирішено, що остаточне його зредагування наступить по порозумінні з організаціями, які належать до Підготовного Конгресово Комітету. Устійнено головні точки конгресового манифесту і доручено обом відділам скласти остаточний проєкт. Передискутовано програмовий зміст Всеукраїнського Національного Конґресу, намічено головні теми рефератів та затверджено відповідні комісії для їх підготовки. Устійнено прелімінарний дневний порядок нарад Всеукраїнського Національного Конгресу та спосіб його організації. Принято заяви нових організацій з Европи та зпоза Океану, які підписали плятформу Всеукраїнського Національного Конгресу, приняту першою конференцією, та устійнено доповнений склад Підготовного Конгресового Комітету. Передискутовано й вирішено низку біжучих справ. Йдучи на зустріч домаганням ріжних організацій, особливо заморських, вирішено пересунути термін скликання Всеукраїнського Національного Конгресу на початок 1936 року. Одноголосно вирішено, що Всеукраїнський Національний Конгрес має відбутися у Швайцарії; одначе колиб з фінансових причин це було неможливе, то в іншій невтральній державі центральної Европи.

Свято закінчення академічного року в Богословській Академії.

У понеділок 17. червня ц. р. другого дня Зелених Свят відбулося свято закінчення академічного року в греко-католицькій Богословській Академії, яке відсвятковано разом з праздником церкви св. Духа. З цієї нагоди відправив архиєрейську Службу Божу Преосвященний Кир Николай; глибоко обдуману проповідь виголосив з великим темпераментом Високопреосвященний Митрополит Андрей, який хоч недужий, прибув до церкви св. Духа на це свято.

Після Богослуження відбувся спільний обід, на якому виголосив тост у честь приявних архиєреїв о. ректор мітрат Сліпий. Він пригадав у промові, що цього року святкуватимемо 70-ліття уродин і 35-ліття митрополитування Високопреосвященного Кир Андрея. Відповідав Преосвященний Кир Николай.

По обіді відбулася спільна фотографія обох архиєреїв, професорського збору і всіх питомців. Ціле свято пройшло дуже культурно і залишило в усіх учасників незатерте враження.

Новий політичний атентат у СССР.

БЕРЛІН, 18. 6. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Москви: У Новоросійську вбили одного з найстарших членів партії Автонова провідника місцевої ради. Це нове вбивство на політичному тлі викликало велике враження у СССР. Справників убивства не схопили.

Франція проти німецьких зброєнь на морі.

ЛЬОНДОН, 18. 6. ПАТ. Французький амбасадор у Льондоні Корбен вручить нині британському міністрові закордонних справ ноту у відповідь Франції у справі домагань Німеччини щодо зброєнь на морі. Франція вважає збільшення німецької фльоти до 35 прц. містоти британської фльоти грізним обявом для сусідів Німеччини в Европі. На думку Франції признання Німеччині права збудувати фльоту у висоті 35 прц. містоти британської фльоти захитає рівновагу, яку створили великі держави. Франція ставиться до обмежень морських зброєнь згідно з постановами договору й одночасно залишає собі вільну руку у справі розбудови морської фльоти. Нота підкреслює звязок між зброєннями на суші, на морі і в повітрі так, як це означила розброєнна конференція. Вкінці Франція заявляє, що згодиться на дозброєння Німеччини під умовиною, що Німеччина приступить до збірної організації безпеки, як про це кажеться у заяві з дня 11. грудня 1932. р. Опісля нота пригадує спільне становище Франції і В. Британії, висловлене в льондонській заяві з дня 3. лютого ц. р. і в рішеннях у Стрезі та висказує надію, що цих постанов не захитає рішення Німеччини дозброїтись на морі. Ця справа торкається усіх держав, які підписали версайський договір.

Нова орґанізація Найри.

ВАШИНҐТОН, 18. 6. ПАТ. Дня 17. червня ц. р. уконституувалась нова орґанізація Найри на основі розпорядку през. Рузвельта. Як відомо, найвищий суд Злучених Держав осудив тільки деякі кодекси Найри. Постанови, яких не заторкнув присуд найвищого суду, зібрано в окремий закон. Цей закон приняв уже конґрес. Окремі кодекси Найри будуть обовязувати до 1. квітня 1936. р.

През. Рузвельт призначив тимчасовим адміністратором Найри Джемса О'Нея. Крім того створено окремий виділ до співпраці з тими промисловими і торговельними підприємствами, які добровільно погоджуються придержуватись постанов, відкинених кодексів праці у справі платень та умовин праці для робітників. Керманичем цього виділу призначили Кунлея. Згідно з розпорядком през. Рузвельта покликали ще дорадників, щоб допомогали у реалізації Найри.

Тайний договір між Німеччиною і Румунією.

Французька преса пише, що Німеччина і Румунія підписали тайний договір, який є складовою частиною торговельного німецько-румунського трактату. На основі цього договору Румунія виарендувала Німеччині всі свої нафтові терени на довгі роки. Зате Німеччина виплатила Румунії негайно 100 міліонів марок зачету за цю аренду. Крім того німецькі банки придбали більшість акцій румунських банкових установ, щоб Німеччина могла мати великий вплив на господарку Румунії. З цього приводу мін. Ляваль гостро накинувся на мін. Тітулеску, який заявив, що договір підписали без його згоди. Одночасно додав, що рішуче не згодиться на ратифікацію цього договору.

До цього договору довів син мін. д-ра Шахта, який постійно перебував у Букарешті

Тихий ювилей

поважної установи.

З НАГОДИ 30-ЛІТТЯ „ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ УКРАЇНСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА".

I.

Тихо й непомітно зустрічає „Взаїмна Поміч Українського Вчительства" 30-літній ювилей свого істнування й своєї діяльности. „Учительське Слово" (ч. 6. за червень 1935), орган ВПУВ, принесло коротеньку на 2 сторінки 8-ки згадку пера редактора Івана Ющишина п. з. „Наше 30-ліття", а в днях 18. і 19. червня 1935 р. відбудеться 30-ий Звичайний Загальний Збір членів ВПУВ у Львові, а саме 18. 6. конференція відпоручників Відділів (Комісія Матка) в домі „Української Бесіди" при вул. Рутовського ч. 22 і 19. 6. властивий Загальний Збір в домівці „Ремісничої Палати" при Стрілецькій площі. Ось і все. А чейже тої міри установа як ВПУВ, що гуртує в собі учителів молодого покоління і мала великий вплив на доцільність та інтензивність їхньої праці в школі й поза школою, заслугує на те, щоби з нагоди її 30-ліття присвятити їй дещо більше уваги.

Вартість ВПУВ можна оцінити тільки тоді, якщо порівнати жахливі часи незавидного положення українського вчителя перед 1905 роком, себто перед заснуванням ВПУВ і після того. Для орієнтації не завадить пригадати дещо з минулих літ.

Польська шляхетська більшість галицького сойму докладала всіх зусиль, щоби рівень освіти народніх, а в першу чергу українських селянських мас як найбільше обнизити. Нпр. на соймовій шкільній анкеті в половині 1880 р. ставив граф Мечислав Рей такі домагання:

„Школи, навчальні програми й книжки повинні бути інші на селі, а інші для міст. Школи по селах повинні бути так подумані, щоби учні, що з них виходять, не мали охоти прощатися з селом. Навчальних програм не треба так складати, щоби в кожній здібнійшій дитині викликувати охоту шукати іншої долі як у селянській хаті. Час шкільної науки в сільських народних школах повинен бути вкорочений, а вакації треба продовжити".

Домагання д-ра Шуйського на тійже соймовій анкеті:

„Треба знизити літа обовязкової науки в народній школі із шести до чотирьох літ, а також знизити вчительську кваліфікацію, бо ісмит по двох літах науки в семинарії вистане для сільського народнього вчителя".

Маршалок Зиблікевич говорив у 1883 р.:

„Замісць організувати етатові школи з етатовими учителями, треба закладати початкові школи, в яких вчитимуть особи без кваліфікацій. В істнуючих школах треба припинити побільшування числа вчителів".

Граф Станислав Тарновський писав у 1889 році:

„Виховувати вчительських кандидатів так, щоби народній вчитель був трошки більше освічений від свого брата-селянина, не виростав понад нього, не бажав кращого життя від нього, не відставав від нього".

Павло Попель не стидався в 1889 р. ставити такі домагання:

„Ніхто не має права змушувати нарід до освіти. Шкільний обовязок — це злочин! Наука не сміє бути безплатна й обовязкова".

В 1893 р. згідно з тими домаганнями розділено народні школи в Галичині на міські і сільські, а в 1906 р. заборонено міським шолам приймати сільських дітей

Якщо галицька шляхта так відноситься до народньої освіти, то можна уявити собі, як ставилася вона до носія тієї освіти — українського народнього вчителя. Її змаганням було держати його в страшній економічній нужді і в повній залежности не тільки від інспекторської волі, але й від дідича, від війта-хруня, від жандарма, від громадського писаря, від панських офіціялістів, від польського ксьондза, від москвофіла-священика і т. д. і т. д. Всі вони разом і кожний зокрема були панами життя і смерти нещасного українського вчителя, що не знав ні дня ні години, коли і за що його перенесуть або зовсім звільнять з посади.

Оскільки безоглядно поступали супроти свідомих ідейних вчителів, працівників на народній ниві, то плазунам і всіляким чорним типам жилося навіть незле.

Українські учителі, не маючи власної організації, шукали захисту в Українськім Педагогічнім Товаристві (теперішній Рідній Школі) та в „Товажистве Педагогічнем" (пізніше Польськім Т-ві Пед). Поміч У. П. Т. мала в тих часах характер більше філянтропійний, ніж станово оборонний, а польське „Т-во Пед." скермовувало увагу тодішнього учительства в бік педагогічних зацікавлень і тим самим відвертало увагу від сутніх справ.

Хоча галицькі верховоди вживали всіх засобів, щоби понизити інтелектуальний рівень учителя, щоби його суспільно здеморалізувати і національно здеправувати, — це вдалося тільки частинно. Бо серед українського учительства не бракувало людей великого ума й серця, непоправних ентузіястів й оптимістів, що працювали з одушевленням і пожертвуванням не тільки в школі, але й поза школою. Бракувало тільки обєднання усіх тих позитивних, творчих сил в організаційні форми.

Почин до заснування професійної організації українського вчительства дав „Промінь", орган українського вчительста, що від початку 1904 року виходив у Вашківцях над Черемошем на Буковині і був речником не тільки буковинського вчительства, але передовсім учительства галицького. Річ ясна — до такого великого діла треба було відповідно підготовити ґрунт, треба було витворити відповідне ідеольогічне й психічне підложа. Цей ґрунт підготовляв „Промінь" низкою статтей, дописів і доброзичливих полемік. Впродовж пів року, отже в розмірно короткому часі — удалося „Проміневі" здобути в самій Галичині поверх 1.500 передплатників серед українського вчительства і тим самим ідеольогічно обєднати їх для великої мети.

В ч. 13. „Проміня" з 1. липня 1904 р. появляється вже „Відозва до Впов. Товаришів Учителів Русинів в Галичині і Буковині", яка скликує перше віче українського вчительства на 18. липня 1904 р. до Львова. Віче відбулося при участи 1.392 учителів і закінчилося маніфестаційним походом до ринку перед домом „Просвіти", де вічевики відспівали патріотичні пісні і розійшлися спокійно домів. Резолюції, що їх винесло й одноголосно ухвалило віче (зі поділом шкільної адміністрації на польську й українську," проти переношування та звільнювання з посад укр. учителів, за поверненням учителів-заточенців, за українізацією народніх, середніх шкіл і учит. семинарій та заснуванням укр. університету, за введення укр. мови у внутрішньому урядуванні і т. п.) держані в рішучій, але дуже поважній формі. Та найважніше: віче ухвалило заснувати професійну організацію українського вчительства і вибрало статутову комісію, а „Промінь" признало своїм органом. Таким чином „Промінь" став „організаційним промотором буковинського й галицького українського народнього учительства"*).

Не дивлячись на інтенсивну працю статутової комісії щойно після року можна було зреалізувати організаційний постулат. Перші загальні збори „Взаїмної Помочі Галицьких Учителів і Учительок" відбулися 28. серпня 1905 р.

*) Ювилейна книга „ВПУВ 1905—1930" стор. 27.

Такий був почин професійної організації українського вчительства: ВПУВ, що таку велику ролю відограла не тільки в житті самого українського вчительства, але посередньо також в житті цілого українського народу. Із безправних, безвасібних, заляканих, поневіряних чужими й недоцінюваних та часто-густо й легковажених своїми розпорошених одиниць повстала тисячна армія зорганізованого, свідомого учительства, що викликує пошану у своїх і чужих.

Українське вчительство дало наглядний доказ, що має організаційний змисл, має великі засоби моральних цінностей, а що найважніше, провідну ідею, яка велить не засклеплюватися в кастовості і творити якесь специфічно учительське ґето, але мати постійний і живий звязок із загально-національним життям. „Від нас залежить будучність і щастя нашого народу, — від народу зависить наша доля!" Це гасло було дороговказом перших піонірів-каменярів ВПУВ і цим гаслом вони перемогли.

А праця серед народу й для народу? Тиха, постійна і багата в успіхи праця учителя, хоча не крикли ва, але слідна на кожному кроці. Прямо не було читальні, кооперативи, чи молочарні, чи важнішого підприємства, щоби український учитель не піддав ініціятиви, чи не був членом виділу або й поза виділом душею товариства чи організації. Ба не тільки в місцевих і повітових товариствах працює учительство, але й у центральних установах, як „Просвіта", „Рідна Школа", „Сільський Господар", „Маслосоюз", і т. п. Рівнож у політичному житті народні вчителі здали іспит політичної зрілости а ті, що їх громадянство наділило довірям, не завели надій та стали гідними того довіря.

II.

Який теперішній стан ВПУВ? Про це довідуємося зі звідомлення за 1934 рік поміщеного в ч. 6 „Учительського Слова" за червень 1935. Біляно за 1934 рік виказує поважне майно: 2 камениці у Львові, оселя у Ворохті і реальність у Мушині загальної вартости 195.410.45 зол., нерухомости (уладження бюр, Захисту й Учит. Оселі) заг. вартости 13.490.14 зол., ріжні фонди (допомоговий, запасний, посмертний, ощадностей, поширений допомоговий, стипендійний, вірителів) на загальну квоту 104.257.80 зол., рахунки: касової готівки 7.036.11 зол., довжників 9.000 зол. і льокацій 44.763.88 зол., чисте майно 165.442.78 зол.

Дуже цікаві дані про фонд посмертних допомог від 1. І. 1928 по 31. XII. 1934. В приходах було звичайних вплат 188.002.40 зол. і надзвич. вплат 21.480.00 зол., отже разом 209.482.40 зол. З того виплачено 84 повних підмог на 154.562.30 зол. і 5 неповних підмог на квоту 4.059.24 зол., враховано до запасу 39.634.08 зол. і залишено депозитово на евентуальну виплату спірних справ 6.000 зол.

З економічною розбудовою ВПУВ. створено ще: „Фонд помочі на основування варстатів праці, „Стипендійний фонд" та „Добровільний фонд емеритальних допомог".

Видавництва ВПУВ: „Учительське Слово", місячник з „Методикою і шкільною практикою" та квартальник „Шлях виховання і навчання"; крім того ВПУВ видала перший раз „Учительський календар на 1935 р.".

У звязку з новою шкільною реформою Провід ВПУВ опрацював „Наукові програми в народніх школах третього ступня для дітей української національности" з головною увагою на предмети українознавства (українська мова, історія і географія). Ці програми передав Провід ВПУВ. Кураторії Л. Ш. О. і Міністерству Освіти та видрукував у 1. книжці „Шляху виховання і навчання" з 1934 р. У звязку зі зміною устрою шкільництва живу діяльність вела Педагогічна Порадня ВПУВ.

При ВПУВ. істнує Правна Порадня, що уділяє письменних чи устних порад, виготовляє відклики, зажалення, прохання та інтервеніює у справі своїх членів у всіх інстанціях шкільних та скарбових властей, а посол Великанович також на парляментарній арені. „Зрозуміла річ — читаємо у звідомленні — що не все можна бачити безпосередній успіх тих інтервенцій і виступів, але того роду контакт із владою своє робить і постійно переконує покликані чинники про слушність наших домагань".

ВПУВ має Центральну Педагогічну Бібліотеку у Львові, зложену з 1035 томів і Бібліотеку-Читальню в „Оселі" у Ворохті зложену з 1403 томів белетристичного змісту. Крім того на власність ВПУВ перейшла Бібліотека-Архів колишньої Видавничої Спілки Укр. Вчительства в Коломиї, що числить 428 томів.

Якщо зважимо, що ВПУВ числить 37 Відділів, які мають свої місцеві допомогові фонди, підручні каси, а навіть незалежні учительські каси, що в деяких Відділах є гарні бібліотеки, які влаштовують періодичні товариські сходини з доповідями на загально-педагогічні, програмові

чи методичні теми, то можна сміливо сказати, що ВПУВ не змарнувала 30 літ, але може повеличатися — як на наші відносини — величезними успіхами.

А всеж таки — це тільки половина дороги; половина успіхів, бо — оскільки не помиляємося — заледви половина українсього учительства належить нині до ВПУВ.

Та пригляньмося справі ближче. Звідомлення ВПУВ виказує 2.052 членів, згуртованих у всіх Відділах Т-ва та 171 членів на терені рідного краю і 223 членів на области інших земель Польщі під безпосередньою управою Дирекції, отже разом 2.446 членів. Число безумовно дуже поважне. Але скільки учителів-українців лишається нині поза бортом власного професійного корабля ВПУВ? На це питання можна дати тільки приблизну відповідь.

На підставі „Rocznika Statystyki Polskiej z 1926-31" і Tymczasowych obliczeń Gł. Urzędu Statyst." в Польщі було 4.964 нар. учителів української народности. Цікаво, що в тому було 4.538 греко-католиків, 35 римо-кат., 387 православних і 4 евангеликів. Натомісць із загального числа 5.138 учителів гр. кат. віроісповідання в Польщі причислялося до українців тільки 4.538, до поляків 568, до білорусинів 2, до росіян 2 і до невідомої національности 28. Від 1931 р. по нинішний день число учительських етатів зменшилося і очевидно число учителів українців загально зменшилося і переважно зредуковано. Одначе, якщо те зменшення числити би на десятки, а навіть на сотки, то всетаки ще є дуже поважне число учителів у чинній службі, що повинні бути членами ВПУВ, а ними не є! З тими учителями, що признаються до української народности, а не є членами ВПУВ треба безумовно навязати контакт і за всяку ціну приєднати їх у члени, щоби з часом не пропали для нації так, як пропали сотки гр.-католиків, що зачислюють себе вже не до українців, але до інших націй.

Також у ділянці позашкільної праці можна би мати багато побажань. Пригадаю, що на Заг. Зборах ВПУВ. 3. липня 1932 р. тодішній заст. голови ВПУВ. ред. Таранько у своїй інавгураційній промові зазначив згідно з фактичним станом річи, що „в професійній і громадянській праці Окружних Відділів ВПУВ. замітний упадок, а серед українського громадянства відзиваються голоси, що учительство відчужується від народу, від праці в його економічних і культурних установах".

Нині ця справа не стоїть краще. Звідомлення згадує про це одним реченням і то дуже неясно: „В ділянці позашкільної праці стараються наші члени орієнтуватися в нинішніх умовинах життя та засвоювати відповідну тактику й засоби..." — Що це значить? Це значить, що Провід ВПУВ. погодився з таким станом річи як природним наслідком „в нинішніх умовинах життя". Можливо, що Проводові чи офіціозові ВПУВ. невигідно займати яснішого становища, одначе це не значить, що не треба поборювати такої демобілізації духа серед нашого учительства. І на це треба найти шляхи, щоб в інший спосіб запобігти тому лихові. Бо нині навіть великі матеріяльні досягнення тоді тільки матимуть значіння, якщо в парі з тим і дух стоятиме відповідно на високому, непохитному рівні.

Також справу оборони українського вчительства не можна полагоджувати тільки в чотирьох канцелярійних стінах, але треба зробити її всенародньою, бо це не тільки особиста справа, потерпівших учителів, але й усенародня. Кожна страчена позиція українського учителя — це одночасно величезна національна страта. І тут треба найти відповідні шляхи оборони у загально національному масштабі. Український учитель мусить бачити, що він не є відосібнений і зданий на ласку чи неласку своїх противників, але, що за ним стоїть тверδо весь український нарід. Тоді й певніше буде почуватися на своїй позиції і не так легко піддасться депресії.

Усі ці життєві справи першорядної ваги і над ними повинні застановитися нотаблі українського вчительства, що прибудуть на сьогорічні XXX. Загальні Збори ВПУВ. Застановитися і вирішити щось конкретного в інтересі українського вчительства і всім нам дорогої і заслуженої учительської організації ВПУВ.

Іван Герасимович.

Палкі слова без практичної вартости.

Враження з дебати над проектом виборчої ординації до сойму

Варшава, 17. червня 1935.

Цілий минулий тиждень йшла гарячкова праця в конституційній комісії над проектом виборчого закону до сойму.

Як то звичайно буває, в память спочатку найсильніше врізався спомин про те, як довго, без перерви, зранку до вечора відбувались дебати. Тільки в міру того, як проходить фізична та нервова втома, все ясніше виступає враження про глибину та палкість дискусії. Маю можливість порівняти дискусію над зміною конституції і теперішню про виборчу ординацію. Живіша, глибша та цікавіша була безперечно ця остання.

Три польські партії брали активну участь у боротьбі за виборчий закон — ендеція, людовці і ППС. Якось так само собою зложилось, що в дебаті не забирали голосу дрібні партії (хадеція і народово-робітнича партія), не кажучи вже про ріжні маленькі соймові групи. З національних меншин тільки одні українці (УНДО) були рівнорядним чинником у тій парляментарній боротьбі за виборче право. Білорусів та німців цілком не було, а один з жидівських послів Ротенштрайх був присутній в комісії на правах госпітанта. Це не значить, що не було мови в комісії про жидів і німців, але говорилось за них без них.

В останній день, коли обмірковувались виборчі округи, все бідкав посол Римар з ендеції, що жиди таки здобудуть мандати у більших містах: Варшаві, Лодзі, Львові, Кракові і Вильні. А коли про Шлеськ говорилось, все питав він, чи не зуміють німці здобути там мандати. І не могли його вспокоїти запевнення референта виборчого законопроекту Полоського про те, що у всіх округах на Шлеську поляки мають перевагу над німцями. Не вірив посол Римар і офіціяльній статистиці, що виказує цю перевагу поляків.

Цей посол Римар був наче референтом Народового Клюбу у справах національних меншин, а саме, як виборча ординація трактує ці національні меншини. П. Римар очевидно спеціяльно цікавився питанням, чи зможе польська меншість у Східній Галичині здобути більшість (всі?!) мандатів. У виступах посла Римара, іноколи навіть річевих, два моменти заслуговують на увагу. Твердив він, що теперішня ординація не дає взагалі можливости полякам добути мандати у виборчих округах на галицькій землі без... натиску адміністрації або без виборчих надужить. А говорячи про засадничу концепцію виборчого законопроекту, про своєрідний виборчий утраквізм, кинув між іншим знаменну фразу: „Краща є чесна боротьба, ніж гнилий компроміс".

Головним речником ендеків в комісії був проф. Ст. Стронський, як завсіди — не стільки глибокий, що блискучий і дотепний. В його промовах цим разом вражала різкість і гострота. З інших ендеків вірним собі лишився старий колишній маршал Тромпчинський, що склав присягу боротися з виборчими зловживаннями і не пропускає для цього ні одної нагоди.

Проф. Ст. Стронський мав у комісії грізного суперника щодо критики нового виборчого законопроекту. Це був — трибун людовців, колишній маршал Ратай. В його промовах вичувалось, що людина говорить від душі, з глибокого переконання, та що це діяч з великим парляментарним досвідом. Він палко боронив демократичних засад. Цікавий був його зудар з кн. Радзівілом.

Князь Радзівіл критикував мою пропозицію, щоб можна було виборцям приносити зі собою з дому картки до голосування в той спосіб, щоб анальфабетам могли ці картки написати їх політичні чи особисті приятелі, або син чи донька. У своїй промові почав князь злегка глузувати, як можуть анальфабети мати політичних приятелів. З правдивою приємністю слухалось, як гостро і влучно відповів Радзівілові Ратай. Видно було, що його, сина селянина, до живого запекла згірдлива увага польського магната. А всеж п. Ратай не дармо був і в душі залишився членом „Пяста", союзником шовіністичної ендеції. Характеристичним виступом була його оборона старої виборчої ґеометрії, яка — як відомо — страшенно кривдила саме наші українські землі. П. Ратай пішов слідами ендеків та силкувався разом з ними доказати, що нинішня виборча ординація „фаворизує" східні та південні виборчі округи в порівнанні із західніми та центральними. Це змусило представника Українського Клюбу цифрами виказати, що нинішня виборча ординація значно кривдить наші землі в порівнанні зі західніми і центральними воєвідствами, хоч може вже не в тій мірі, як попередня ординація кс. Лютоскавського (з ендеції) та проф. Бувека (з „Пяста").

Речники польських соціялістів — Недзялковський та Чапінський — обмежились лише до виступів при загальній дискусії, а в детальній вже не брали участи. Недзялковський говорив, як звичайно, у культурному але блідому стилі ґазетних статтей. Тільки кінцеві виводи були справді палкі й переконливі виступи.

Наші виступи відріжнялись від критики польської опозиції, з природи річи, іншим підходом. Ми розглядали проєкт нової виборчої ординації з погляду, які можливости він дає нам вибрати своє представництво власними силами без інтеренції влади та польської сторони. І в тому напрямі йшли всі наші поправки до законопроєкту. При цій нагоді дозволимо собі спростувати непорозуміння, яке — як зачуваємо — викликала одна така поправка. Річ у тім, що я вніс поправку скреслити жіночі орґанізації з тих, що мають право посилати своїх делеґатів до окружної колеґії. Передовсім одно пояснення: Щодо окружної колеґії, то засаднича наша поправка

ҐЕРМАН ШТЕР 18

ҐОНТАР.

(Докінчення.)

Ця втіха природи при ділі нищення вирвала зі задубілих грудей старого кислу замороку і розбудила його лють.

„Гага!"

Засміявся й кинувся до дверей.

Його сміх звучав пронизливо мов свист поїзду в хвилину, коли машина вилетить з рейок.

В сінях стояв коло дверей залізний молот, що його вживають робітники в каменоломах. Вхопив його. І коли його рамя вививало в повітрі тяжким молотом, обняла його, мов дике захоплення, повна свідомість його неприборканої сили.

„Гага", сміявся голосніше від громів, що звеніли мов залізні штаби. „Бийте! — Бийте! — Січіть! — Січіть!

„Більше! Ще, ще. — — Все розібємо, правда, все, все! — Поможіть мені, поможіть! Вони мусять стати бідними!"

Так заклинаючи підніс руки до обуреного неба. Опісля, кроками божевільного танцюриста, вийшов з кімнати. Двері господарів були далі замкнені.

„Отворіть!" — закричав, вдаряючи об них ногою.

„Старий, залишись там, раджу тобі!" — грозив зі середини Ульріх, тремтячим голосом, вдаючи відважного.

Однак два удари молота й розбиті двері волетіли до кімнати.

„Ну, але тепер геть!"

Паранька готова до бійки зірвалася з проклонами з лавки. Ульріх з ножем у руці кинувся на ґонтаря. Але старий вхопив його миттю за обшивку й вдаривши ним кілька разів до стіни так, що той лише здушеним голосом зойкнув, викинув його на двір у громовицю. Заводячи, гримнув покараний там у глибоку борозду з водою.

Одуріла Паранька припала до стола, цілуючи в божевільнім перестраху дерево.

Тимчасом старий Франц вилетів за Ульріхом на двір і не вважаючи на його голосіння, гонив його грізними проклонами геть від хати. Бо старому урвався ввесь терпець. Він біг великими кроками за втікачем, а його душа пінилася лютими думками; кожна частина, кожний нерв тіла шалів для себе. Хапав землю й зі свистом кидав за Ульріхом, стогнав. Однак ніякий крик не був досить голосний та різкий, ніякий проклін досить дикий, ніякий рух досить скажений, щоби обхопити цілу спрагу помсти його душі. Він кинувся би найрадше на землю й ревів би та кусав би довкола.

Враз пригадав собі, що хата ще стоїть і налякався. Прожогом кинувся туди.

Коли Паранька почула грюкітливі кроки ґонтаря, схопилася. Почала просити, бігати по хаті. Вкінці зловивши чобіт свого чоловіка вилетіла на двір, божевільно заводячи.

„Геть! вже найвищий час. Хто ще раз поважиться тут увійти, задушу, як кролика!" — горлав за нею лютий старий.

І зачав у хаті все нищити: розбивав вікна, посуду й всю обстанову. Зі скрині вибрав одежу й дер її на куски. Враз притім випав мішочок, наповнений грішми. Старий побачивши гроші став ще більш божеволіти. Кинув мошонку на долівку й спльовуючи топтав її ногами так довго аж трісла, а гроші покотилися по долівці.

„Прокляті гроші!" — вигукував, вдаряючи разураз запятком по срібних монетах. „Тричі прокляті гроші! Жидівськими наймитами будете паршиві пси! Ви, пявки, що випивали мою кров".

І він зігнувся та викинув гроші на двір.

Опісля забрався дальше нищити. Невгинний грюкіт громів підбадьорював старого в в його ділі, а блискавки присвічували мов смолоскипи. Товк і розбивав все кругом себе мов у божевіллі. Його лице було страшне. Час від часу сміявся дико.

В хаті було вже все знищене. — Гордо й спокійно дивився хвилину на своє страшне діло.

Враз!

„Ще дах! дах!" — закликав втішно й полетів на горище.

Валив молотом у дах, що ґонти купами розліталися, а вихор з дощем влітав крізь діри. Крокви зачали скрипіти.

„Дери! — Дери!" кричав нетерпеливо ґонтар. Але крокви ще держалися. Тоді зачав старий викидати дошки з поперечних стін.

Це не була вже людина, але частина сліпих сил природи.

Рýштування даху зачало гойдатися.

„Далі! — Далі! — Зірви його проклятий! Зірви!" — наглив захоплений ґонтар і побіг на долину. Вкінці зі страшним грюкотом заломилася покрівля і вихор вхопив її зі собою, щоби жбурнути нею об недалеку скелю. З комина посипалося каміння на долівку. Крізь діри в стелі текла вода й заливала все в хаті.

„Гага!"

Ґонтар скакав між звалищами, плескав у долоні й сміявся щасливий.

„Бідними мусять стати. Те, що я дав, можу й відібрати знову. Гага!"

Але ще було щось — збіжа й садовина.

Посвистуючи вхопив за косу й пішов у поле.

Що буря й дощ не знищили, це він скосив. Його коса вилискувала у світлі лискавок. Мокре розбурхане волосся звисало на лице. Одіж

була та, щоб у складі цієї колегії 1/6 частина делегатів творила окрему групу, яка мала би право сама висувати своїх кандидатів на послів. На випадок тієї поправки, зголосив я як евентуальні, цілу низку інших, що мають за ціль збільшити число наших українських делегатів та зменшити число польських делегатів в окружній колегії, а саме зголосив я пропозицію, щоб великі збірні громади, які мають понад 10.000 мешканців (таких волостей в Галичині є 54, а з них 46 чисто українських) мали право висилати 3-ох, а не 2-ох делегатів. Далі, щоб зменшити число польських делегатів, запропонував я, щоб всякого роду професійні інституції („Ізби") та організації висилали одного делегата не на 500, а на 1000 своїх членів, та щоб палати нотарів та технічні польські товариства, а також польські жіночі організації не мали права висилати своїх делегатів до окружної колегії (жіночі організації аж 5 делегаток.)

Треба зазначити, що перед тим, заки я зголосив свою поправку щодо жіночих організацій, я точні запитував референта, чи „Союз Українок" фігурує серед тих організацій, що мають право висилати своїх делегаток, і не дістав позитивної відповіди. Вкінці покликуюся на факт, що і пос. Ратай і пос. Незвалковський дуже різко виступали проти того, щоб жіночі організації вважати більш покликаними до устійнення посольських кандидатур, ніж політичні партії. Виступ, який був звернений проти польських жіночих організацій та який був радше демонстрацією у користь „Союзу Українок", промовчаного у списку упривілеєних установ — той виступ інтерпретувати, як якесь бажання шкодити інтересам організованого українського жіноцтва — це просто смішно.

Представники ББ цілковито не відповідали опонентам. Ясним було для всіх, що проти себе віч-у-віч стоять два протилежні табори, два світогляди, між якими не може бути ніякого компромісу. І це було сутнім змістом тільки одної короткої репліки автора нової конституції п. Цара.

Справа, очевидно, згори рішена й усі протести на нішо. А проте навіть практично безплідна дискусія, як отся в конституційній комісії, дає цікаву відбитку настроїв польського й непольського громадянства та стає цікавим причинком до пізнання процесу творення нинішньої дійсности в Польщі. І тому не диво, що 2 посли-комуністи, хоч ні словом не відізвались, ні на мить увесь час не кидали засідання!...

С. Хруцький.

була подерта й брудна; з покалічених рук текла кров, однак він не вгавав у праці.

У віддалі чути було голосіння проганих.

*

Дощ утихав. Небо продерли ще кілька разів бліді лискавки й воно прояснилося. Ліс відітхнув з полекшою. Вкінці стало так тихо, як у серці дитини підчас сну, й не було нічого чути, лише свист коси.

Ґонтар клав поволі покіс за покосом.

Він зовсім успокоївся й випрямившися повів тяжкою рукою по чолі начеб хотів стерти відтам щось болючого.

*

Свитало. Червоне світло на сході діткнулося своєю горіючою стопою ліса.

Під рукою старого ґонтаря впав останній зелений колос.

Він кинув косу й пішов до хати.

Як ішов, зникла цілковито навіть й ця крихітка жалю, що ще в його нутрі залишилась й він сміявся цілою душею.

Відчував, що він сильний і що видужав із ран свого упокорення.

Своїм ділом він змив цілий тягар дразливого отупіння й пониження.

Ясне світельце в глибині його душі присвічувало йому ще більше солодко й приманчиво.

Його душа витягала рамена в гарячій, тужній просьбі до того невпіймаченого світла.

А туга плила просторами свобідно, мов гірський орел; бо ціле його єство видобулося з пут понижуючого життя.

З усміхом дитини на устах, таким питомим його вдачі, пішов на зустріч смерти.

В куті хати, там де померла його жінка сторчав грубий цвях у стіні. Тут він закинув шнур.

„Жінко, тепер і я йду!" — шептав повний тривожного щастя й поклав голову в петлю

А сходяче сонце замкнуло йому очі.

Переклала Олена Яворівська

Що пише робітник комуніст

про теперішні відносини в Совітах.

НЮ ЙОРК. (Вл. кор.) В ріжних статтях, поміщених в нюйорських часописях, головно в Герстових виданнях, описані страшні сцени голоду в Совітах, зокрема на Україні. Але всі ці відомости відносяться до часу перед остатньою зимою.

Щойно Андрій Сміт, американський комуніст, який після свого трилітнього побуту в Совітах вернувся у березні ц. р., тепер описує свої вражіння. Він каже буквально таке:

„Я перебув три повні роки в Росії серед праці і боротьби ввесь час. Я був там в тому часі, коли згинуло 6,000.000 людей з голоду. Трагедія Росії це не трагедія наглого голоду, не трагедія небіщиків, а трагедія постійно виголоджуваного на смерть населення в кайданах, отже трагедія живих людей. Я залишив Росію більш ніж два місяці тому. За три роки я був свідком повільного занепаду життєвих умовин великих мас. Остання зима була тяжча, ніж попереднього року. А в 1934. р. вона була гірша, ніж в 1933. р. Як безробітний, без ніякого засобу до життя в Америці, я можу посвідчити, що люди на роботі в Росії радо замінялись би з безробітними в Америці. Російські робітники вважалиб відпадки, найдені в американських смітярках за королівський харч в порівнанні з тим, що вони дістають у себе".

Це все пише Сміт у другій своїй статті у „Ню Йорк Джернал". Спроміж безлічі цікавих вісток у ній, замітна така: Коли Смітові надоїла капіталістична система в Америці і він рішився виїхати в Совіти, зараз зголосився до головної кватири Американської Комуністичної Партії, тобто до редактора ґазети „Дейлі Воркер", „товариша" Амтера, щоб його переніс із американського відділу партії до російського. На це Амтер сказав, що він має боротись за революцію тут, в Америці. І відмовився вволити його бажання. Тоді Сміт удався до совітської торговельної агенції „Амторгу" і там заявив, що дає на будову совітської машинерії 3.000 дол. із своїх ощадностей, зате нехай його впустять до совітського „раю".

Цей поступок зробив чудо. Другого дня Амтер вже телефонував до Сміта, щоб до нього зголосився, за кілька днів славили його в Ню Йорку і в Нюарку його „товариші" як героя. Колиж почули, що він роздає свої гроші, тоді ріжні місцеві і краєві комуністичні організації почали просити грошей для себе. Сміт роздав ще тисячку із своїх ощадностей на місцеві комуністичні цілі, думаючи, що в большевицькому раю гроші йому непридатні, і виїхав.

Ледви вступив на совітську землю, почалось його розчарування, яке перемінилось в ненависть до „найбільш облудної та перфідної системи, що колинебудь істнувала у світі; системи, що тримає під каґінцем усіх робітників; що заглушує навіть найменший оклик; що карає немилосердно; що тримає міліони населення у кліщах добре годованих урядовців паразитів, справжньої касти заганячів у неволю, шпигів, катів"

Отак характеризує комуніст-робітник свій недавній ідеал

Французько-московський союз.

III.

ЙОГО ВІДНОШЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ.

Не дивлячися на всі внутрішні ідеольоґічно-соціяльні й устроєві суперечности, — французько-московський союз не переводиться. Після того, як зговорилися зі собою французько-московські політики, тепер говорять зі собою тихо, але інтенсивно їхні військові штаби і мілітарні знавці. Обговорюють засоби, що при їх допомозі ці обидві потуги могли би тримати незадоволену середину Европи — особливож Німеччину — в рямцях бажаного собі порядку. Але знову, в обіймах цього московсько-французького обруча в середині Европи назрівають нові сили і їхні союзні комбінації заінтересовані в тому, аби цей обруч розірвати.

Французько-московський союз в його останньому виданні є чинником закріпощення Европи, є чинником політичної реакції. Цей їхній союз намагається закріпити в Европі істнуючий у ній теперішній міжнародньо-політичний порядок. І через те, він є для української визвольної справи наскрізь ворожий. Наша державнотворча рація може бути тільки в тому заінтересована, щоби цей обруч на його московськім відтинку розірвати. Ґенеральна лінія наших державнотворчих змагань може йти **передовсім в протимосковськім напрямку**. Тому нашим природним союзником не є Франція, але завжди відосередньо спрямовані сили центральної Европи, отже конкретно: Німеччина і Польща. Польсько-німецький союз не є в своїй основній ідеї суперечний українським державнотворчим інтересам, подібно, як не була цим інтересам суперечна колишня шведсько-польсько-українська силовополітична концепція.

Річ ясна, що основною передумовою української політики в звязку зі силами і потугами середущої Европи є те, що в системі середньоевропейських держав і союзних політичних сил, українство найде як **політична союзна сила** своє належне, визнане місце. Саме в цій точці виступають яскраво **всі** ті політичні можливости і завдання, які лежать перед західніми українськими землями, що не входять до московської державної системи. Ми мусимо і ми повинні найти в центрально-европейській політичній системі, якої головні обриси поволі виступають щораз виразніше, своє місце, як визнана самостійна політична сила. Петро Великий прорвав шведсько-польсько-українську баріеру в її найслабшому місці — на Україні. Без сильної України, без сильної організації українства, як самостійної політичної сили, організація протимосковського відпору є на ділі неможлива. В такому аспекті ослаблювання українства з боку Польщі вкінці завжди обертається проти неї самої. Не треба забувати, що після упадку України і після зломання політичної сили Швеції прийшов і мусів прийти також державний упадок Польщі. У бою під Полтавою рішилася не тільки доля України, але також співвирішувалася політична доля Польщі. Москва йшла і завжди буде йти на Европу чи — як це по їхньому зветься — завжди пробувала і завжди буде пробувати „прориватися в Европу". Нехай нікого не ошукує її теперішня „миролюбивість" і всілякі її „пакти неаґресій". На ділі вони тільки збирають сили, організуються, монтують черговий раз в історії свій страхітливий „паровий валець". Скорше чи пізніше цей валець рушить у дорогу, в напрямку на захід. Тому, коли поляки ослаблюють українство на його західніх землях, коли не дають йому якслід організуватися і ось-так впливати політично-реґенеративно також на східні українські землі, то очевидно, такою політикою створюють постійно передумови не тільки нової української але й своєї Полтави; це є політичні закономірности тутешніх земель і перед льоґікою цих закономірностей нема ніякої втечі.

Дивлячися на перспективи дальшого розвитку польської міжнародньої політики, Польща стоїть нині перед складною зовнішньо-політичною ділемою: вона може або ввійти позитивно в систему французько-московського політичного обруча і стати в тій силовополітичній комбінації на ділі тільки політичним васалем Москви, або може триматися центра Европи і звідси ділати в своєму природному протимосковському напрямку. Не можна сказати, аби французько-московський союз був джерелом бодай мінімального польського політичного ентузіязму. Дійсність є радше така, що вже при перших симптомах тривкішого французько-совітського наближення, пок. маршал Пілсудський круто повернув керму і не чекаючи на формальне заключення цього союзу почав звязувати Польщу тісніше з Німеччиною. Це було його останнє велике зовнішньо-політичне потягнення. І зрозуміло. Як ніхто інший у Польщі, то саме він знав, хто і що таке історична Росія і які є її природні експансивні тенденції. Не робив собі щодо „миролюбивости" Москви ніяких зайвих ілюзій. На ділі, лише при оперті на центрально-европейську політичну систему має Польща вигляди свого державного забезпечення. З власних своїх сил ніякої такої самовистарчальної системи, яка забезпечувалаб її перед московським натиском з

сходу і натиском Німеччини із заходу сама Польща не є в силі створити. Тому мусить лучитися або зі сходом, або із заходом, чи ще докладніше: з центром Европи. Справа звязку Польщі з центром Европи зводиться по суті до питання польсько-німецького життевого компромісу. Він у всякому разі є скорше можливий, ніж невтралізація польсько-московських історичних змагань. Московщина ніколи не перестане „прориватися в Европу" — а на цій її дорозі завжди перші лежать Україна і Польща.

Такою булаб чиста льоґіка істнуючої політичної української і польської ситуації — в аспекті французько-московського союзу. Але ота чиста льоґіка не завжди руководить політичними чинами людей і також цілих суспільностей. Багато дечого діється в історії націй усупереч чистій льоґіці і всупереч найбільш очевидним людським інтересам. Величезну ролю грають тут означені психічні навики, традиційні упередження і... національні уроєння. Важко сказати, яку зовнішньо-політичну лінію візьмуть поляки по смерти маршала Пілсудського. Важко сказати, яку можливість виберуть для себе з окресленої повище їхньої дилемми, отже чи виберуть звязок зі сходом, чи теж — з центральною Европою. Чи теж, будуть може ще деякий час пробувати лявірувати самостійно між тими двома можливостями. Проте, дивлячися на дальшу мету всежтаки доведеться вибирати. Але — сюди чи туди, то не є виключене, що відношення Польщі до українства на західно-українських землях ні трохи не зміниться і що поляки будуть далі по лінії вкорінених ендецьких уроєнь і традицій заперечувати вартість і субстанціяльність українства, як рівнорядного союзного політичного чинника. Таке бувало й раніше в польсько-українських історичних взаєминах. У висліді історії неґація українства ні трохи не виходила на користь і на здоровля Польщі. Але таке продовжується ще й до нині. Тимчасом, без сильно зорганізованого українства нема можливости поконати Москву і в корінних підірвати її безнастанну, на захід спрямовану політичну експанзію!

Нема сумніву: союз, що його большевики заключили з французами незвичайно скріпив їхню світову політичну позицію. Правда, сила московської комуністично-революційної агітації тепер у світі постійно слабне. Але зате тим більше кріпшає у нутрі СССР. сила патріотичного, сутомосковського націоналізму. Саме цей обновлюючий себе московський націоналізм є політично для нашої справи тепер куди більше загрозливий, ніж їхня революційна доктрина. Цей московський націоналізм віднискав оце свого давного французького союзника. Франція завжди волить мати на сході Европи до діла з 170-міліоновою державною потенцією, ніж із тими чи іншими польськими чи польсько-українськими союзними комбінаціями. Від хвилини заключення французько-московського союзу, союзна вартість Польщі значно для французів обнизилася. І Польща не втіче перед своєю великою зовнішньо-політичною дилемою. Пок. Пілсудський надав Польщі в останній добі свого життя виразний курс на центральну Европу. Але по лінії цього курсу лежить кардинальна вимога ґрунтовної і наскрізь позитивної перебудови польсько-українських життєвих взаємин. **Зенон Пеленський.**

Книжка-несподіванка.

ІСУС ХРИСТОС. **Його життя, наука й чуда.** Згармонізований переклад чотирьох Євангелій за основі грецького тексту з поясненнями. Зладив **о. Михайло Кравчук.** 42 образи з Богородчанського Іконостасу. Львів 1934. Видання Національного Музею. Ст. 296. Ціна 6 зол.

Наші книжки рідко коли роблять нам приємні несподіванки. Коли вони фахові, наукові — відкладаємо їх машинально на бік, часто з почуванням остраху, щоб не заглянути ненароком до середини. Ясність і літературна мова не обовязують їх авторів: вони звертають виключно увагу „на предмет".

Як воно не сумно ствердити, але навіть книжки, призначені до найбільшого поширення — книжки релігійні: молитвенники, проповіди, занадто ще сильно звязані з традицією своєрідної церковщини. Церковно-славянська мова мішається тут із тими напів народніми висловами та зворотами, що не належать ані до чисто літературної мови, ані до чисто народньої. Це досить незясований плід книжників, що нагадує ще деякі залишки нашого правничого жарґону — зрозумілого для спеціялістів тільки тому, що вони перекладають його собі в думці на чужу мову — ту, якою писані закони не нашої держави.

Опинилась на мому столі книжка, яку навіть відсунув я, як ляік, що не може і не повинен забирати голосу щодо неї. Та якась виняткова цікавість, чи підзаголовок „переклад" заохотили мене перегорнути кілька сторінок. Несподіванка була незвичайна! Чиста, літературна мова без тої безлічі помилок проти складні та духа мови, що пристали до офіціяльного книжкового жарґону галицької інтеліґенції. Розпитавши: хто такий автор, я не міг з диву зійти. Парох, що живе на селі не користувався ніякою поміччю фаховців від мови — все зробив сам.

Щодня чуємо нині фразу, що з огляду на постійну суперечку між ріжними знавцями у справах мови, важко сторонньому розібрати: що правильне, загальне, а що тільки особиста примха того чи іншого „знавця". А проте поруч тисячі спірних питань у нашій фільольоґії, так само як у мовах інших великих народів, позначились у нас віддавна напрямні, якими йде природний розвиток нашої сучасної літературної мови. Ось переклад зроблений людиною, що живе на селі, далеко від столичних осередків, де сидять учені та письменники і де видають фахові журнали. Побажатиб більшости тих учених і письменників, щоб володіли такою чистою та ясною мовою, як останній наш пересказ чотирьох Євангелій.

Хто знає дотеперішні переклади Св. Письма, мусів нераз відчувати, що сучасна література мова випередила їх і що вони потребувалиб обнови. І досі істнує спір про необхідність зберегти у Св. Письмі деякі архаїзми. Архаїзми мають викликувати повагу настрою, пригадувати, що маємо перед собою святу книгу. Спір цей тому дуже складний, що літературна мова у свому розвитку вводить щораз-то нові слова та звороти, які заступають давні, навіть вікові. Та коли йде про книги призначені для якнайширшої маси читачів, без огляду на їх рівень освіти, якнайпростіша, жива сучасна мова бере верх.

У пересказ о. М. Кравчука ляг в основу зразковий наддніпрянський переклад Морачевського з 60-их років. Уже сам вибір такого зразка вказує на велике зрозуміння автора, за ким іти в такій праці. Переклад переданий у формі пересказу має тут саме ту прикмету, що стара книжна спадщина церковщина не спокусила перекладачів до барокової стилізації, часто небезпечно зближеної до „язичія". Він не має в собі штучної маніжливости ані псевдосвяточного патосу, в який попадають дешеві красномовці. Беремо якийнебудь приклад: „Після цього настановив Господь ще й інших сімдесять і післав їх по двох перед Собою у кожний город і місце, куди мав Сам іти. І промовив до них: Жниво велике, та робітників мало. Отже просіть Владику жнива, щоби післав робітників на Своє жниво. Ідіть! Ось Я посилаю вас як ягнят між вовків; тому будьте мудрі як змії, а прості як голуби".

Такий текст може читати однаково легко дитина і мало освічений простолюдин, як і той книжник, що схоче перевірити його з грецьким текстом, що заступав тут оригінал. В о. Кравчука рішав дуже чутливий такт у доборі слів і зворотів. Хто загляне до найновіших перекладів Св. Письма в інших европейських мовах побачить, що зусилля перекладчиків іде здебільша на те, щоб літературну і живу мову погодити з якнайбільшою простотою та ясністю. Кожний може перевірити на собі, як сильно заважує на ньому... вплив готових зворотів засвоюваних роками у школі; звороти ці рідко коли помагають нам шліфувати свою думку — частіше затемнюють її схоластичними арабесками.

Святе Письмо перекладене чи перповіджене живою, простою мовою зберігаючи там, де треба архаїзми, дає змогу не тільки краще зрозуміти висловлені там думки; простота його стилю вчить нас, що нема таких глибоких правд, які втратилиб свою глибину від своєї ясности.

м. р.

Герстові часописи помістили протест американських українців проти визнання большевицького уряду.

НЮ ЙОРК, (Вл. кор.) — Герстові ґазети помістили фотоґрафію листа Українського Комітету із Шикаґо з висловленням признання Герстові за його оборону України.

При цій нагоді наші шикаґовські громадяни вислали йому також копію меморіялу висланого ще в жовтні 1933. р. президентові Рузвельтові, з протестом проти визнання совітської Росії. Цей меморіял підписали головні українські центральні організації. Обєднання, УНСоюз, Провидіння та інші.

Меморіял помістили тепер повнотою Герстові часописи, на знак, що він ще тепер актуальний і що президент мав у руках матеріяли свого часу та був поінформований про положення на Україні.

Фотоґрафія листа Центрального Комітету із Шикаґо та передрук меморіялу займає більше як половину ґазетної сторони. Над усім тим заголовок „Висвітлені злочини над Україною".

Всі італійці покидають Абисинію.

ЛЬОНДОН, ПАТ. „Таймс" пише: Італійський уряд видав розпорядок, щоб до 15. липня ц. р. всі італійські громадяни покинули Абисинію. Райтер повідомляє з Джібуті, що туди приїздять італійці з Аддіс-Абеби й опісля відїзджають до Масауа в Еритреї.

До Відня надійшли такі вістки: Тому, що в найближчому часі сподіються збройного конфлікту в Абісинією чужі держави видали розпорядки з метою охорони своїх громадян. І так американський уряд задумує зліквідувати своє дипльоматичне представництво в Аддіс-Абебі. Місіонарі чужинці одержали приказ негайно вернутись до Аддіс-Абеби.

Сила Німеччини спирається на армії і партії.

БЕРЛІН, ПАТ. Міністер пропаґанди Німеччини д-р Ґебельс виголосив промову на сходинах націонал-соціялістів у Гамбурґу гостро осуджуючи всіх невдоволених. Маю відвагу — заявив міністер — признатися не тільки до наших успіхів, але також до помилок. Молодий націонал-соціялістичний уряд, який крім великих успіхів у внутрішній політиці здобув Німеччині національну суверенність, має право теж зробити і помилки. Опісля міністер підкреслював, що необхідно вдержати крім армії, яка береже Німеччину перед зовнішнім ворогом, теж націонал-соціялістичну партію, яка береже нарід перед внутрішньою війною. Армія і партія є тими двома стовпами, на яких спирається націонал-соціялістична држава.

Банки за боротьбою з валютовими спекулянтами.

БЕРН, 18. 6. ПАТ. Швайцарська телеґрафічна аґенція повідомляє, що в Базель відбувся зїзд ґубернаторів емісійних банків. Зїзд висловив велике вдоволення з боротьби держав золотого бльоку з валютовими спекулянтами. Ґубернатор банку Франції засував монетарне положення Франції. Заявив, що французький уряд уже в найближчому часі оголосить закони, які дозволять зліквідувати недобір буджету і привернути довіря громадянства до валюти. Ґубернатор висловився за вдержанням валюти зі золотим покриттям.

Дискусія над виборчою ординацією до сенату.

ВАРШАВА, 18. 6. ПАТ. Вчора закінчила соймова конституційна комісія наради над проектом виборчої ординації до сенату.

ПІВ МІЛІОНА ВИБОРЦІВ ДО СЕНАТУ.

На питання посла Ратая референт проекту пос. Подоський заявив, що покищо годі подати точну кількість виборців до сенату. Тепер може подати приблизне число. І так виборче право до сенату матимуть за особисті заслуги коло 60—70 тисяч осіб; коло 200 тисяч з титулу своєї освіти; коло 80 тисяч осіб, які вдобули довіря громадянства при виборах до самоуправних установ; коло 50 тисяч членів господарських організацій і працівників. Крім того коло 50 тисяч членів товариств вищої ужиточности.

По цій заяві референта пос. Ратай зазначив, що людовці не приймуть концепції ББ у справі виборчого права до сенату. Запропонував, щоб права голосування до сенату признати всім громадянам, які мають право вибирати до сойму і скінчили 30 років. Зате заслуженим особам радить признати додатковий голос.

Пос. Римар (енд.) і пос. Недзялковський теж виступили проти концепції ББ. Пос. Червінський пропонував, щоб право голосування до сенату признано усім тим громадянам, які скінчили 40 років життя.

Промовцям відповідав референт Подоський.

У вівторок комісія радила над проектом про вибір президента. Пополудні або в середу рано голосуватимуть над поправками до проекті.в.

В. Британія не буде інтервеніювати проти Японії в Китаю.

„Сандей Експрес“ повідомляє, що британський уряд не буде негайно інтервеніювати у конфлікті Японії з Китаєм. Члени нового кабінету відбудули нараду, на якій обговорювали справу японсько-китайського конфлікту. Відповідну заяву в цій справі складе в палаті громад міністер закордонних справ Самуель Гор.

—o—

Італійський письменник перелетів півн. бігун.

ОСЛЬО. 18. 6. ПАТ. Італійське посольство одержало телеграму з Йокомок, у якій італійський письменник і летун Беоніто Бокірі повідомляє, що він із жінкою перелетів понад полярним кругом на літаку типу „Амфібія“

—o—

Троцький в Ослъо.

ОСЛЬО, 18. 6. ПАТ. Приїхав тут із Франції Лев Троцький.

Нові виборчі округи тернопільського воєвідства.

Згідно з проектом нової виборчої ординації тернопільське воєвідство мають поділити на пять виборчих округ. Тернопіль — 298.000 мешканців, Золочів — 362.000 мешканців, Бережани 349.000 мешканців. (Всхуд.)

ПОКЛІН ПОЛЯГЛИМ.

З причини несподіваного дощу і хуртовини, яка лютувала в неділю 16. червня ц. р. ціле пополуднє в соборі св. Юра відбулась панахида тому, що процесія не могла взяти участи у традиційнім поході на Янівський цвинтар на Могили Поляглих. На панахиді був ген. *Мирон Тарнавський* з б. старшинами УГА, який склав на могилі, що стояла серед церкви, китицю червоних маків, перевязану жалібною стяжкою. Церкву виповнило в щерть нечисленне громадянство. В церкві і на цвинтарі співали обєднані хори: питомців і „Бандуриста“ під проводом дир. Плешкевича

НОВИНКИ

— **Річні пописи Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові** відбудуться дня 19.6. в год. 8. веч. у вел. салі (вищі роки і курс концертовий) і дня 21. 6. в год. 8. веч. у вел. салі (вищі роки, концерт. курс, оперова кляса і орхестр. Вищого Муз. Інституту). Виконають твори Баха і Гендля, а в другій частині першу дію опери „Фавст“ Гуно. Вступ за програмкою. Ціна програмки 50 сот. Вступ вільний. 1742 2-2

— **Реколекції для священиків.** Пригадуємо, що в понеділок 25. червня ц. р. починаються реколекції для священиків, які вестиме Високопреосвящений Кир Андрей. Подробиці в оголошеннях.

— **Міжнародне положення та українці.** На таку тему відбудеться у четвер, 20. ц. м. заходом Союзу Українських Студентів у Берліні виклад у ресторані Льоренца (Гервіндсштр. 25). Початок в год. 20.30.

— **Новий академічний рік.** Міністерство освіти видало розпорядок щодо записів і занять на вищих школах у академічному році 1935-6. Записи нових студентів мають розпочатися 2. вересня ц. р. Конкурсові іспити на виділи лікарський, фармацевтичний, ветеринарійний і політехніку відбудуться в другій половині вересня ц. р. Виклади в новому академічному році розпічнуться 1. жовтня ц. р.

— **Ревізії й арешти.** У звязку з убивством свящ. П. Пятаченка в с. Піддубцях на Волині переведено гострі ревізії в деяких українців околичних сіл і арештовано: в Піддубцях 1, Луцьку 1, Киверцях 5 і Жидичині 4 (одного випущено). Решта відправлена до вязниці. Ходили чутки, що дехто мав бути висланий до Берези Картуської. При цьому треба звернути увагу на дивне явище, очевидно непорозуміння. В Киверцях арештували й умістили в вязниці члена УНДО Прокопа Пилипюка, якого, як він каже, якісь націоналісти, в минулому році за неґативне ставлення до ріжних вибриків так сильно побили, що він два дні пролежав у ліжку. Подібне сталося й в Піддубцях, де арештовано Сергія Крутюка, який найбільше приклав старань до українізації церкви й до переходу в Піддубці бл. п. свящ. Пятаченка. Можеб на ці непорозуміння звернула увагу відповідна влада.

— **Контрактові учителі після 40-го року життя.** Аґ. Всхуд повідомляє: Куратори шкільних округ мають право, признане їм міністром освіти, давати зайняття контрактово на учительських становищах у випадках, що заслугують виїмково на увагу особам, які скінчили 40 літ життя.

— **Двомовні написи в громадському самоврядуванні.** Міністерство внутрішніх справ оголосило розпорядок у справі знаків на урядах новостворених громадських одиниць на терені Сх. Галичини. Всіи будуть мати написи в двох мовах: польській та українській.

— **Латинізація.** В часі від 1. січня 1934 р. до 1. травня ц. р. змінило на терені станиславівського воєвідства гр. кат. обряд на латинський обряд 801 осіб. В тім самім часі перейшло з римо-кат. на гр. кат. обряд 15 осіб.

— **До повітової ради в Сокалі** вибрано з двох міст і 8 збірних громад: 13 поляків, 7 українців і 1 жида.

— **Фабрика овочевих перетворів у Заліщиках.** Як зачувати, в Заліщиках мають ц. р. вибудувати фабрику овочевих перетворів коштом фонду праці. Заведення вплине без сумніву на управильнення раціонального збуту овочів теплого Поділля і дасть заробок місцевому населенню.

— **Град убив дівчину.** В околиці Дублян і Дорошева впав град величини курячого яйця, що знищив 200 моргів засівів. Градова туча навістила Свірчину, де знищила засіви в селах Загутині та Сторожах Великих і Малих та Семушовій. Град убив 11-літню дівчину, згинуло теж багато курей і псів.

— **Жертви грому.** Підчас бурі, яка перетягнула в неділю попол. над львівським повітом, ударив грім у хату Андрія Москви в Підберізцях, запалив її та вбив корову, що находилася в сусідному хліві. Згорів тільки дах дому, решту врятовано. В тім самім часі вдарив грім у хату Василя Колодія в Зеленій пов. Городок Яг. і поразив його жінку. Хата згоріла

— **В память Пілсудського.** В неділю, в тридцятий день від смерти Пілсудського польські погранинчики запалили в память маршала 2.000 вогнищ здовж границі Польщі.

Із судової салі.

ПРОЦЕС 24 УКРАЇНЦІВ У ТЕРНОПОЛІ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Як нашим читачам уже відомо, перед судом присяглих у Тернополі почалась у середу 5 червня ц. р. розправа проти 24 молодих українців, яких прокуратор притягнув до відповідальности за злочин державної зради зі статті 97 § 1. к. в. (приналежність до ОУН) та поширювання нелеґальної літератури.

По 10 денній розправі на основі вердикту суддів присяглих трибунал видав такий присуд: пілс. *Юліяна Кручового,* 25-літнього селянина з Березовиці Великої і *Василя Пастушенка,* 25-літнього торговельного помічника з Шилів засудив трибунал по *9 років* вязниці; *Фелікса Кордубу,* 27-літнього студента економії і *Петра Джуса* обох з Тернополя по 8 *років* вязниці; *Евгена Кручового,* 21-літнього селянина з Березовиці Великої на 7 *і пів року* вязниці; *Михайла Гавриша,* 23-літнього селянина з Березовиці Великої на *7 років* вязниці; *Степана Ярослава Круківського,* 22-літнього б. студ. прав з Теребовлі на *6 і пів року* вязниці; *Антона Констанкевича,* 20-літнього кімнатного маляра з Теребовлі на *5 років* вязниці; *Володимира Гринева,* 24-літнього студента прав з Теребовлі на *4 роки* вязниці; *Теодозія Сіранта,* 22-літнього абсольвента торговельної школи та *Ілька Фридриха,* вільника обох з Березовиці Великої по *2 роки* вязниці; *Василя Волинця,* 22-літнього селянина і *Дмитра Умрина,* 33-літнього селянина — обох з Березовиці Великої по *півтора року* вязниці; *Дмитра Гавриша,* 24-літнього селянина з Березовиці Великої та *Ореста Гринева* з Теребовлі на 8 *місяців* вязниці. Всім засудженим зачислили слідчий арешт. Сімох підсудних звільнили

Підсудних боронило трьох оборонців зі Львова: проф. *д-р В. Старосольський, д-р Л. Ганкевич* і *д-р Ст. Шухевич* та *м-р Гринкевич* і *д-р Погорілес* з Тернополя.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Іван Володимир Павлусевич, парох Довгої Войнилівської, відзначений крилошанськими відзнаками, церковний, громадський і економічний діяч Калущини, помер 14. червня 1935 в 49 р. життя і в 25 священства, на клініці, похований на Янівськім цвинтарі у Львові 16. червня, у перший день Зелених Свят, про що Суспільність, Рідню, Товаришів і Знайомих повідомляють залишені у глибокій печалі Мати, Дружина і Дочка.

Рівночасно складає Рідня найщирішу подяку всім тим, що з правдивою христіянською любовю піклувалися Дорогим Покійником під час його недуги на клініці, занялися похороном, а також і тим всім, що потрудилися віддати йому останню прислугу в його останній земній дорозі. 1752

о. Михайло Захарчук, гр. кат. парох в Ярчівцях, озірнянського деканату, упокоївся 15. червня ц. р. по короткій недузі, проживши 61 літ. Похорон відбудеться в вівторок 18. червня ц. р. В. И. П.! 1753

—o—

Дописи.

КАЛУЩИНА.

Кінцеві змагання хорів і драм. гуртків за мистецтво 1935 р. Філіяльної Округи. Після закінчення районових змагань читалень „Просвіти“ за першенство хорів і драм. гуртків у лютім і березні п. р. філія „Просвіти“ допустила виріжнені хори читалень: Угринів Сер., Підгорки, Завадка, Хотінь, Тужилів і Камінь та драм. гуртки: Новиця, Підгорки, Верхня, Голинь, Ясень і Загіря до кінцевих змагань за мистецтво 1935 р. Філіяльної Округи, що відбулися в неділю 26. V. в год. 1-ій попол. у битком набитій салі Нар. Дому в Калуші. Не зважаючи на зливний дощ, саля виповнилась по береги цікавими глядачами та змагунами. Через повінь не вспіли прибути на змагання хори подальших читалень: Камінь, Завадка, Угринів Сер. та драм. гурток чит. Ясень. Змагання отворив голова філії д-р Соханький Іван, після чого урядовець філії п. Король Іван виголосив річевий відчит про значіння та завдання хорів і драм. гуртків читалень. Перед виделегованою філією „Просвіти“ комісією, зложеною з пп. С. Чорнітової, І. Решетиловичевої, м-ра Аронця та С. Бартка, виступали хори читалень: Підгорки — хор ч. 1 (мужеський) під дириг. Смольського Д. і хор ч. 2 (мішаний) під дир. Смольського В., Тужилів (мішаний) під дир. Яцишина, хор чит. Хотінь (мішаний) під дир. Лішинського Р. та драм. гуртки читалень: Новиця І., Загіря, Підгорки, Голинь і Верхня. В перервах виграла дута орхестра читальні Підгорки. Домінуюче місце над хорами заняв хор чит. Підгорки (мужеський) який своїми продукціями захопив слухачів. Виконані ним пісні: „Широкий Луг“, „Закувала“, „Дума про зруйнування Січи“ були дійсно по мистецьки відспівані. Хор цей старий, виспіваний, з гарною минувшиною на змаганнях не мав собі рівних. В цілі підсилення й заохоти молодших хорів (зокрема мішаних) та підбадьорення їх до дальшої праці й вишколу оцінююча комісія була змушена хор чит. Підгорки ч. 1 (мужеський) взяти поза скобки змагунів, признаючи мистецтво на 1935 р. молодому мішаному хорові тоїж читальні ч. 2. — У висліді змагань драм. гуртків за виконання пєси „Жених з міста“ комісія признала мистецтво на 1935 р. драм. гуртковi чит. Підгорки. Із драм. гуртків виріжнилися ще гуртки: з Новиці (за вмілу інсценізацію І. дії „Вифлеємської ночі“) та Верхня (за гарне віддання рідної мови з твору „Назар Стодоля“). Змагання покінчено товариською забавою, що протягнулася пізно у ніч, полишаючи у зібраних миле, незатерте враження. Змагання ці доказали, що наше село вміє цінити та плекати пісню і драматичне мистецтво.

ЧОРТКІВЩИНА.

Лугове свято у Шманьківчиках. Дня 12. травня ц. р. відбулося в селі Шманьківчиках лугове свято, в якім взяли участь Луги зі Шманьківчик, Струсівки і Росохача та Т-во Сокіл з Угриня. На святі були присутні голова Повітового Луга з Чорткова м-р Василь Шкварок, член Повітової Старшини д-р Петро Синенький і голова Повітового Лугу з Копичинець д-р Василь Бабій. Свято почалось Службою Божою, що її відправив о. Кришталович, парох Чорнокінець, проповідь виголосив о. Степан Оробець, парох Росохача. Пополудні відбувся на громадській площі фестин з вправами Лугів і Сокола, до яких стануло 254 осіб. Після вправ відбулась дефіляда поодиноких товариств перед Луговою старшиною. Всі товариства вив'язалися якнайкраще зі свого завдання, за що видці нагородили їх рясними оплесками.

Панахида по д-рові Андрієві Чайковському. Заходами Філії „Просвіти“ в Чорткові відбулася дня 9. червня ц. р. панахида за упокій душі бл. п. д-ра Андрія Чайковського, що її відправив о. Теодор Чубатий, парох Чорткова, в асисті оо. Черника, Добрянського і Дзьоби в парохіяльній церкві на Вигнанці. Підчас панахиди співав хор місцевого „Бояна“. Після панахиди відбулась жалібна академія в салі залізничої організації. В програму академії входили: реферат д-р Хичія про життя і творчість Чайковського, рецитація уривків з творів Чайковського та продукції чортківського мужеського хору і „Бояна“. Підчас панахиди церква на Вигнанці була виповнена по береги як також саля в часі академії. Треба замітити, що дуже немило вражала в часі академії недбало прибрана саля, на що у майбутньому слід звертати пильну увагу, бо гарно прибрана саля підносить повагу свята.

СТАНИСЛАВІВ.

Зелено-святочні врочистости. Традиційним звичаєм шанував Станиславів величаво роковини смерти Тих, що віддали своє життя за кращу долю народу. Зелено-святочні врочистости зачалися в суботу вечором панахидою, яку в катедральній церкві відправив о. кан. Лободич в асисті кількох священиків. Співав мужеський хор „Думка“. Гарну проповідь виголосив о. Микитюк. Святочний і поважний настрій викликувала величезна могила по середині церкви. В неділю в год. 11. рано в салі „Сокола“ відбулася врочиста академія, влаштована філією т-ва „Просвіта“. На програму зложились: хорові продукції „Станиславівського Бояна“ й „Думки“, декламація п. Ліди Каратницької, промова м-ра М. Кушніра й інсценізація укладу Яр. Андруховича. Закінчилась академія відспіванням національного гимну. Кульмінаційною точкою свята був, як звичайно, похід вулицями міста на міський цвинтар, який цього року перейшов всякі сподівання. Такого здвигу народу Станиславів давно не видів. Завдяки взірцевому порядкові, якого стерегли впорядчики з проф. Заславським, похід відбувся без інтервенції поліції і спокійно. Участь в поході взяло щонайменше 15.000 осіб, не числячи маси осіб, що приглядалися походові з хідників. Похід проводило 20 священиків з о. кан. Лободичом на чолі. Вінків несли около 200. Штафета У. С. К-у несла землю з Маківки. Підчас походу пригравало пять орхестр, співали три хори. Похід тревав три й пів години. Підчас панахиди співав хор „Думка“. Промовляв лише о. кан. Лободич. Промова та була така високопатріотична й навіяна безмежною любовю до Укр. Січ. Стрільців, що жінки плакали зі зворушення як діти. Свято закінчив хор „Думка“ відспіванням „Видиш брате мій“, а орхестра „Зорі“ відіграла національний гимн.

Б. Л.

Розвязана загадка.

Люди мають в житті на цю саму справу найрізнородніші погляди. Цьому не можна дивуватися, бо це залежить від інтелігентної людини, її досвіду, темпераменту, віку, вдачі тощо. Найбільше є невірних Томів, які пальцем мусять діткнутися, щоби повірити. — Це люди, які думають, що власне „випадає“ не вірити, бо це більше відповідає їх гідності.

Були такі невірні Томи також щодо виграної на Державній Льотерії, але з кожним тягненням їх кількість маліє у спосіб, який кидається у вічі. Перед кожним тягненням щораз більше показується брак льотерійних льосів, щораз більша кількість колектур вивішує перед тягненням карточку з написом: всі льоси випродані.

Чому і як це діється? Відповідь проста. Ці невірні до недавна Томи на кожному кроці стрічають людей, що виграли, або просто виграють самі. Реальна дійсність змушує їх позитивно поставитись до справи. Досвідом переконуються вони, які великі є шанси виграння на льотерії і що всі мають рівні виглядн.

В теперішній 33-ій Льотерії, якої тягнення І-ої кляси починається 19-го червня, шанси виграння ще незмірно зросли. — Для тих, які не виграли в ніякій з чотирьох кляс, буде влаштоване додаткове тягнення дня 20-го грудня „н а з л и н к у“. Участь у цьому тягненні нічого не коштує, виграні виплачуватимуть тому, хто представить льос четвертої кляси, отже по закінченні тягнення цієї кляси треба льоси надалі зберігати. У різдвяному тягненні є 1.617 виграних на суму 370.000 зол. Виплата виграних відбудеться зараз на другий день по тягненні, на засаді, хто скоро дає, двічі дає.

СПОРТ.

УКРАЇНА — СОКІЛ ДРУГИЙ.

Мячеві змагання за мистецтво відбудуться між цими дружинами у четвер **20. червня** ц. р. в год. 11-ій передполуднем на грищі „Чорних“.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

СКАСУВАННЯ ГРЕКО-КАТОЛИЦТВА. Станиславів 1935, Накладом У. Є. А. М. Р.

ПОПИСОВІ ЛУГОВІ ВПРАВИ НА РІК 1935 і 1936 ДЛЯ ЛУГОВИЧОК І ЛУГОВИКІВ. Накладом Ред. „Вісти з Лугу“, Львів, Коперника 5. Стор. 20., вел. 8°.

CATALOGUS ORDINIS BASILIANI S-TI JOSAPHAT PROVINCIAE SS. SALVATORIS ineunte anno 1935. Жовква, 1935, стор. 64. вел. 8-и.

ЖУРНАЛИ.

ДЗВОНИ, літературно-науковий журнал. Львів: травень 1935. Р. V. Ч. 5. Зміст: Б. Лисянський: Весна. О. Печеніг: Вікном мені доніс. Д. Фальківський: Зійшлись обоє на багнетах. Десь за стіною вітер стеле. М. Зеров: Тягар робочих літ. Князь Ігор. Р. Дурбак: При гробі друга. Л.ерда Медина Челі: Гадарин. Н. Королева: Чернець-вартівець. С. Шелухин: Критика нового наукового підручника історії України Д. Дорошенка. Д-р Б. Кудрик: Гендель і Бах. Д-р В. Пачовський: Проблеми української літератури й мистецтва. Д-р К. Чехович: До проблеми народніх ритмів у Шевченка. Н. Кочубей: Декілька уваг з приводу статті М. Д. Добрянського: Фашистівський корпоративізм і становий принцип В. Липинського. Хроніка. Рецензії.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-суспільний місячник. Львів, червень 1935. Р. VIII. Ч. 6. Зміст: На окраю днів. К. Мацієвич: Один з етапів аграрної революції в Україні. Ю. Галиревич: Народня торговля як осередок споживчої кооперації. П. Панченко: Виховання чи деморалізація. Небувалий в кооперації скандал. Кооператива чи приватне підприємство. Додаток: І. Витанович; Волод. Навроцький.

ЛІТОПИС БОЙКІВЩИНИ. записки присвячені дослідам історії, культури й побуту бойківського племени. Рік. V., ч. 5. Самбір 1935. Зміст: М. Свішко: Вістря та спис із рунічним написом з Розвадова. Д-р В. Кобільник: З археольогії Бойківщини. Ян Фальковскі: Село Волосьне, ліського повіту. Д-р І. Максимчук: Домашня й кухонна посудина в Старім Самборі; О. Р. Лукань, ЧСВВ: Бойківські прізвища й назви; о. Ю. Кміт: Народні „Папірьи“; М-р Я. Рудницький: Кульчиці чи Кільчиці? Д-р Мих. Скорик: Походження назви міста Самбора; Новинки.

КОМАР. 9. VI. Ч. 23.

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

Виказ жертв

на українських воєнних вдів і сиріт за міс. лютий — травня 1935.

Городок: Філія С. У. зб. в місті 32.51, Артищів 3, Добряни 6.30, Дроздовичі 1.20, Бартатів 10.24, Братковичі 6.20, Галичанів 3, Керниця 2.25, Янів 5.39, Мшана 20, Тучапи 4.90, Інж. Р. Паламарчук 1, пар. ур. Любінь Великий 6, Домажир 2, Лозина 1.50, Великополе 2.20, церков Ясниська 1.40, И. Кутельмах зб. Ставчани 1.22, о. В. Паславський Угерці Нез. 1, О. Питлик Лозина 2.

Добромиль: о. Ю. Боберський Тарнава 2.60.

Долина: Грицай 1. М. Івaськевич 2. пар. ур. Тростянець 4·70, Чолгани 2, церква Поляниця 4·65, Рожнітів 5, філія Союзу Укр. 24·94, о. Т. Депутат 1·70, о. І. Жовтанецький Суходіл 3, о. О. Щуровський Ратиня 3, П. Особа Людвиківка 1, Ф. Білозор Солуків 1, філія Союзу Укр. Болехів зб. 30·24 і Гошів 5·72, філія Союзу Укр. Долини зб. 29·28, Мізунь 19·17, Велдіж 7·60 і 1·88, Тростянець 1, Лопянка 6·75, Новошин 3·15, Пацьків 1·68, Пшеничник 1·50, Княжолука 13·86, Ратиня 2·80, Тяпче 4·81, Якубів 1·49, Турє Вел. 12·04 і Белеїв 7·33.

Дрогобич: Е. Залеська 3·20, С. Ніжанковська 1, прив. шк. ім. Т. Шевченка 7·05. Союз Укр. Мразниця 11·75, Ю. Карпінський Гаї Ниж. 1, студ. Л. Беч Уличнo зб. 10·20, о. М. Іванусів Вацевичі 4·26, Союз Укр. Гукова Гора 12·50, К. Стеценко Борислав 32·52. Котів Баня 5·83, Попелі 6·56, Союз Укр. Дрогобич зб.: місто 7·8·54, М. Жирик Болехівці 3·69, В. Бллажкевич Воля Якуб. 24·47, А. Скоропад Гаї Виж. 4·76, О. Хомич Делява 1, В. Фешак Залікоть 3·20, В. Тарнавський Колпець 4·07, М. Збігла Ст. Кропивник 2·40, В. Червінський Ластівки, 5·10, М. Кіцилівна Млинки Шк. 5·83, П. Білявка Модрич 5·09, Г. Ступницька Опака 6·38, О. Филипівна Підбуж 10·50, Н. Викрикач Ролів 4·55, О. Валюхова Стебник 10, С. Свищівна Східниця 18·34, А. Зачкевичева Трускавець 8·17, П. Веприкова Тустановичі 33·16.

Жидачів: Д. Мороз 2, пар. ур. Стільсько 2·50, Новошин 1·75, Розвадів 5·38, Дубравка 3, о. Ю. Боднар Янківці 8·04, В. Фіцала Вериень 3, Союз Укр. Миколаїв/Дн. зб. 27·33. Розвадів 9·80, Устє 5·20, Надітичі 6·79, Вериень 4·52, Воля Вел. 4·27, Черниця 5, Пісочна 4·53, Розділ 25·40, А. Юрків зб. 3·60, Ічани Ст. 2·57, Гаївці 1·40, Іванівці 5·06. Гніздичів 3·93, Держів 3·16, Демєнка Надди. 3·37, Жидачів 31·66, Заболотівці 2·62, Волиця Гнізд. 1·21. Руда 3·08. Журавків 4·27, Тураді 2·20, Волщнів 4·11.

Жовква: пар. ур. Артасів 3·50, Звертів 3·50, о. Я. Мухнацький Мокротин 4, о. О. Гоцький Двірці збірка 4·50, читальня Просвіти Двірці - Заріка, 2. Л. Фляквевич Любеля 2, А. Вовкун Артасів 3, М. Пеленська збірка Жовква 48·15, Бутини 14·78, Воля Висоцька 2, Глинсько 6·26, Замочок 9·37, Зіболки 6·51, Желдець 2·02, Куликів 12·15, Куния 3·50, Липина 0·38, Мервичі 0·90, Мокротин 4·40, Мацошин 1·70, Опдитна 2·07, Пристань 3·70. Мости Вел. 22·30 і Провала 0·45.

Заліщики: М. Глинський 1·50, М. Баранник зб. 117·09, о. І. Коцик Цапівці 2, ем. учит. І. Куріесь Синьків 12·23.

Збараж: Філія С. У. зб. в місті 33·16, Лубянки Нижчі 9·52, Стрийка 10·22. Красносільці 4·78, Лисичинці 5·10, Вернивки 5·52, Лубянки Вижчі 8·51, Чорний Ліс 0·55, Тарасівка 0·75, Добромірка 19·46, Черихівці 25·61, Капустинці Ліс 1·70, Івашківці 1·82, пар. ур. 10, Чубаті Добриводи 2, пар. ур. Черниxівці 3·50, Шили 3·25, о. П. Ніжник Лубянки Виж. 5·24.

Зборів: В. Кулик 2, зб. в таці і коло церкви 15·60, К. Куликова зб.: А. Яворський Славна 5·10, С. Кузь Футори 3·15, І. Богач Ярославичі 3. Я. Балицька Залісці Нов. 6·40, Л. Олійник Біліівці 4·53, В. Коваль Розгадів 5·35, Тростянець Вел. М. Бозенко 1·65, В. Чехович Гаї за Рудою 3·24, І. Гунька Присівці 5·04, М. Кадапей Озерянка 2·20, О. Горинь Нестюки 1·66, Н. Песик Жуківці 2·03, М. Гнатів Кальне 3·11, М. Сукота Торгів 2·07, М. Косецький Озірна 5·40, М. Савчук Кабарівці 9·37, М. Ксенчин Мшана 3, О. Барвінський Тустоголови 5·15, Г. Будник Метенів 6·90, пар. ур. Озірна 7, Махнівці 2·75, Ярославичі-Монилівка 7·20, Несторівці 1·44, Пресівці 4·40, Бзовиця 6·76, о. В. Корчинський Млиньо 15, о. С. Хабурський Бережці 2·50, церква Поморяни 3, О. Держко Товстоголови 3·50.

Золочів: О. Зятик 5, пар. ур. Скварява 9·23, Струтин 2, Підтричі 1·67, Ожидів 3, Підлисе 5·40, Бужок 1·90, церкві Переволочна 8, Жуличі-Городилів 5·42 о. Л. Нестор Ремезівці 18·50, о. А. Шуневич Білий Камінь 2.

Калуш: суд. М. Строніцький 5·16, І. Пігуляк 2, М. Рубчак 10, філія Союзу Укр. зб. в місті 65·37, в повіті 32·39, учит. Ю. Гумініловича Станькова 4·10, Т. Сіиців 1, пар. ур. Лдзіне 2·40, Голинь 13, Негів ці 5, Завадка 4, Красна 7, Петранка 1 Вістова 3, о. Д. Березовський Угринів Стар. 4.

(Далі буде)

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 19. VI. год. 7·30 веч. „Студентка".

Четвер, 20. VI. год. 7·30 веч. „Фрайтайн доктор".

Театр Ріжнородностей.

Середа, 19. VI. Нечинний.
Четвер, 20. VI. год. 7·30 веч. „Я вбю її".

Кіна.

АДРІЯ: „Трійка", „Доглядачка в неволі".

АПОЛЬО: „Віктор чи Вікторія?"

АТЛЯНТИК: „Наші хлопці моряки" (комедія).

ВАНДА: „Пісня пісень", та „Зле кохана!"

ГРАЖИНА: „Мушу бути молодий".

КАСІНО: „Я збіглець" (Павло Муні).

КОЛІСЕЙ: „Чібі", ревія „Серце і вальчик".

КОПЕРНИК: „Марнотратний син".

МАРУСЕНЬКА: „Поворот Франкенштайна" (Борис Карлов).

МІРАЖ: „Симфонія життя" й Бастер Кітон як „Професор у кабареті".

МУЗА: „І щож далі сіра людино?"

ПАКС: „Голгофта".

ПАЛЯС: „Людина є грішна".

ПАН: „Любовна мрія" („Leise flehen meine Lieder").

РАЙ: „Юліка" оперетка з Ґуст. Фреліхом і Джітою Альпар.

СВІТ: „Кавалькада".

СОНЦЕ: Збещещена" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Чотирьох джентельменів" і ревія Волінського.

УТІХА: „Останній отаман Аннєнков", ревія „Їдь на схід".

ХИМЕРА: „Я довіряла тобі".

Закордонне радіо.

Середа, 19. червня 1935.

Відень (506,8) 17·05 Солісти, 21·05 Твори Фр. Легара, **Брно** (325,4) 18·45 Пісні, **Кошиці** (259,1) 19·00 Спів, **Прага** (470,2) 20·30 Музика. 21·00 Квартет, **Париж** (1648) 18·00 Муз. авд. для молоді, **Білгород** (437,3) 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 14·15, 19·20 Легка музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·00 Скрипка та форт., 18·00 Пісні й дуети Шуберта, **Ляйпціґ** (382,2) 20·45 „Дон Хуан і Фавст" траг. Ґраббе, муз. Льорцінґа, **Мінхен** (405,4) 16·10 Славні конц. етюди, 20·45 „Ондина" оп. Льорцінґа, **Будапешт** (550,5) 13·30 Симф. орх., 19·05 Форт. ресітaль, 22·00 Спів, **Міляно** (221,2) 11·30 Тріо, 20·50 „Тангайзер" оп. Р. Вагнера, **Рим** (420,8) 17·05 Легка музика.

Четвер, 20. червня 1935.

Відень (506,8) 9·05 Орг. твори Реґера, 11·35 Велика Служба Божа г-моль Бахв, 18·00 Шубертіяда (солісти, хор), 19·25 Арії (Бави, тенор), 20·35 Довкола кохання, симф. концерт, 22·25 Суч. австр. музика, **Кошиці** (259,1) 13·45 Югосл. пісні, 17·55 Для Закарпаття (Літочий хор), **Прага** (470,2) 9·00 Сальон. квартет, 21·40 Концерт, **Париж** (1648) 20·45 Симф. концерт, **Білгород** (437,3) 13·15 Пісоньки, 21·00 Концерт, **Берлін** (356,7) 14·15 Відень - Будапешт, розр. концерт, 19·20 Мандрівні пісні Дресля до слів Уляндa, **Франкфурт** (251) 16·00 Пісні Шумана та Брамса (Шмідт-Карден барит.), **Кенігсвустергавзен** 14·00 Від другої до третьої вес. на світі, 17·40 Швайц. композитори, 20·10 Дівчата співають, **Кельн** (455,9) 9·15, 10·15 Інстр. й камер. музика, 16·00 Баляди (сп., муз.), **Мінхен** (405,4) 12·00, 15·05 Концерт, **Будапешт** (550,5) 15·25 Діточі пісоньки, 18·30 II. дія з „Тангайзера", 22·00 Військ. орх., **Міляно** (221,2) 12·00, 17·05 Легка музика, 20·50 „Стабат Матер" Скарлятія, **Рим** (420,8) 19·40 Легка музика, 21·00 „Тутті ін маскера" оп. Педротія.

Львівське радіо.

Середа, 19. червня 1935.

6·30 Ранішня авд., 8·25 Практ. вказівки. 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Полудн. денник, 12·15 Музика; в перерві 13·00 Хвилинка для жінок, 15·00 Біржа, 15·10 Експорт, 15·15 Ідемо на кольонії, 15·40 Цитра й пісоньки, 16·00 З малими дітьми на селі, 16·15 Музика з гр. пл., 16·50 „Рене й Ніні" (Дві сироти) Люїджі Пірандеjя, 17·00 Концерт орх. мандоліністів (рос. музика), 17·35 Концерт: Пять століть камер. музики, 18·00 Псальми Красінського — поет. муз. монтаж, 18·15 Хор дітей, 18·30 Листи від дітей, 18·40 Сільва рерум, культ. життя, 18·45 Форт. ресітaль Марії Калужної, 19·15 Реклям. концерт, 19·30 Пісні Шумана (Арґасінська) в супр форт., 19·50 Репортаж, 20·00 Літ. авд., 20·10 Концерт сальон. орх., 20·45 Веч. денник, 20·55 Образці з давньої та суч Польщі, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 „Іспит" Зельми Лягерлеф, 21·40 Сев. Барбаг: Соната на віольонч. і форт., 22·00 Із ситк. метчу Польща — Японія, 22·15, 22·21 Спорт. вістки, 22·25 Мала орхестра.

Четвер, 20. червня 1935.

8·30 Ранішня авд., 8·50 Муз. з гр. пл.; у перерві ок. 9·15 Поранний денник, 9·50 Спорт.-турист. гутірка, 10·00 Музика з гр. пл., 10·30 Фейл.: У Рудницькій пущі, 10·45 Боже Тіло в Ловічі, 12·15 Муз. поранок, спів; у перерві ок. 13·00 Авд. фрагмент, 14·00 Музика з гр. пл., 15·00 Гебрайський театр, 15·10 Кончіта Велескез із гр. пл., 15·35 Музика з гр. пл., 16·00 Для дітей: Про еп., що писав байки, 16·15 Форт. ресітaль, 16·50 „Чорний нарід" (варш. образець) М. Куницевичевої, 17·00 Концерт, 18·00 Про книжку Незабітовського: Польські ссавці, 18·10 Хвилина поезії „Тиші, ах тиші" К. Завістовської, 18·30 Берегами Пруту до Говерлі, 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45 Моцартова хвилина з ґр. пл., 19·15 Реклям. концерт, 19·30 Музика з ґр. пл., 19·50 Акт. гутірка, 20·00 Симф. концерт, 20·45 Веч. денник, 20·55 Образці з давньої та сучасної Польщі, 21·00 Третя Остробрамська літанія з муз. Монюшка (сп., орх.), 21·30 Театр Уяви „Кейстутові похорони" В. Гулевича, муз. Шеліґовського, 22·00 Фраґм міжнар. ситк. метчу Польща — Японія, 22·20 Мала орхестра.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·27—5·29 зол.

Нім. марка 1·75—1·85, фр. франки 34·90—35·00, шв. франки 172·50—173·50, фунти стерлінги 26·00—26·20, австр. шілінги 98·00 — 101, чеські корони 22·00—22·25, рум. леви 30·00—32·00, ліри 42·00—44·00.

Золото: Долари 9·18—9·20, Франки фр. 34·80—35·60, Дукати 83·00—84·00, Корони 37·00—37·50, Рублі 4·75 — 4·85. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Преміївки.

Долярівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 42·00—44·00.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Мука пш. I. Б.			32·50	33·00
Мука пш. I. Ц.			31·00	31·50
Мука пш. I. Д.			29·50	30·00
Мука житня I. кат. до 55%	22·50	23·00	26·75	27·25
Мука житня I. кат. до 65%	22·00	22·50	25·50	25·75
Висівки житні	7·50	7·75	8·00	8·25
Висівки пшен. гр	7·75	8·00		
Висівки пшен. сер.	7·50	7·75	8·50	9·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що ціни на масло й молоко не ставить з приводу вичікуючої тенденції; в дні 18. червня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 д. сметани	0·60 зол.
1 к. яєць	2·45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко, сметану і яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 18. VI. ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 45 дкг.	за 1 кг.	1·00 зол.
Мол. однор. кури I. кл.	„	0·90 „
Старі кури	„ „	0·80 „
Пантарки	„ „	1·30 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.